

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИБНОЇ ГАЛУЗІ

***Гойчук О.І., д.е.н., професор,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України***

Рибна галузь займає важливе місце у забезпеченні продовольчої безпеки, бо її продукція формує раціон населення України цінними продуктами харчування.

За даними Державного агентства рибного господарства України загальний обсяг вилову риби та інших водних біоресурсів підприємствами рибної галузі у водоймах України за 2011 рік склав 112,8 тис. т. У внутрішніх прісноводних рибогосподарських водоймах протягом 2011 року збільшено випуск продукції аквакультури до 24,6 тис. т. Зросли обсяги вирощених осетрових до 30 т та лососевих до 268 т. При цьому не врахованими щороку залишаються від 20 до 40 тис. т товарної риби.

Одним з пріоритетних завдань галузі є відтворення та повномасштабне вселення господарсько - цінних видів риби. Загальний обсяг вселення молоді риб у водні об'єкти України загальнодержавного значення в 2011 році, з урахуванням спеціальних товарних рибних господарств, склав більше 50 млн. екземплярів, що суттєво поліпшує рибопродуктивність водойм та дозволить збільшити промисловий вилов риби у майбутні роки. Для забезпечення заходів щодо селекції і відтворення водних біоресурсів передбачено видатки в обсязі 54,0 млн. грн. Нині, за даними фахівців, Україна використовує свої водні ресурси всього на 20 %.

Питання продовольчої безпеки в законодавстві щодо регулювання аграрної сфери було означено вперше в Державній цільовій програмі розвитку українського села на період до 2015 року. В цьому документі та наступних нормативно-правових актах було дано визначення сутності та кількісні характеристики продовольчої безпеки держави як складової економічної безпеки з відповідним виділенням рибного господарства.

У прийнятому в 2011 р. Законі України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» законодавчо виписано завдання участі галузі у забезпеченні продовольчої безпеки держави. В Законі, зокрема, визначена сутність аквакультури (рибництва) як цілеспрямованого використання рибогосподарських водних об'єктів для одержання зазначеною

галуззю максимальних обсягів корисної біологічної сільськогосподарської продукції (риби, молюсків, безхребетних, водоростей, інших водних організмів) шляхом їх штучного розведення та утримання. Таким чином, аквакультура (рибництво) визнана органічною складовою аграрної сфери, а її розвиток розглядається у рамках інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

На виконання Закону України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» Міністерство аграрної політики і продовольства України в 2012 р. планує підготовку і впровадження таких регуляторних актів: «Про затвердження режимів спеціального промислового рибальства у 2012 році», «Про затвердження Порядку штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання», «Про затвердження Положення про умови проведення конкурсу з визначення виконавців бюджетної програми «Селекція в рибному господарстві та відтворення водних живих ресурсів у внутрішніх водоймах та Азово - Чорноморському басейні», а також запровадження спеціальної форми звітності для юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців, які здійснюють виробництво рибопосадкового матеріалу та товарної риби в умовах аквакультури, та отримання повної, всебічної й об'єктивної інформації щодо обсягів виробництва аквакультури.

Нині розроблена Концепція програми розвитку рибного господарства України на 2012-2016 роки. Виконання програми здійснюватиметься в два етапи. На першому етапі (2012 рік) передбачається здійснити заходи щодо розвитку підприємств аквакультури, активізації міжнародної і зовнішньоекономічної діяльності, створення умов для залучення інвестицій і міжнародної технічної допомоги. На другому етапі (2013-2016 років) передбачається здійснити заходи щодо модернізації і будівництва суден вітчизняного флоту рибної промисловості, забезпечення діяльності оптових ринків продукції рибного господарства, розширення, реконструкції, технічного переоснащення і розвитку морських рибних портів.

Виконання Програми дозволить забезпечити продовольчу безпеку населення шляхом постачання продукцією рибного господарства вітчизняного виробництва згідно науково обґрунтованим нормам споживання; довести загальний обсяг видобутку риби та інших водних живих ресурсів до 375 тис. тонн в рік; забезпечити відновлення ефективної роботи вітчизняного флоту рибної промисловості; підвищити рівень продуктивності роботи в

рибному господарстві на 20 відсотків; випустити в природні водойми понад 37 млн. штук молоді цінних видів риби; збільшити обсяг товарного виробництва цінних видів риби до 80 тис. тонн на рік; забезпечити відповідність комплексного показника конкурентоспроможності вітчизняної продукції рибного господарства згідно з міжнародними вимогами; відновити 16,05 тис. гектарів природних нерестовищ у рибогосподарських водних об'єктах; здійснити реконструкцію русел річок загальною довжиною майже 500 кілометрів; побудувати і встановити у водоймах не менше ніж 1850 одиниць модулів птучних нерестовищ для відтворення рибних ресурсів; забезпечити діяльність оптових ринків продукції рибного господарства; підвищити соціально-економічний рівень життя населення, забезпечити підні умови оплати праці на галузевих підприємствах. В результаті виконання Програми буде створено до 5 тис. додаткових робочих місць.

Фінансування Програми здійснюватиметься в межах видатків, передбачених законом про Державний бюджет України на відповідний рік. Загальна орієнтовна потреба в коштах для виконання Програми становить близько 2578,97 млн. гривень, з яких за умови використання коштів інвесторів та інших джерел фінансування, з державного бюджету необхідно виділити близько 65 відсотків загального обсягу коштів.

Забезпечення дієвої системи державної підтримки галузі створить умови для відродження і розвитку однієї з основних складових економіки - рибного господарства. Ці заходи сприятимуть поліпшенню постачання населення рибними товарами та підвищенню рівня продовольчої безпеки.

ГРАНИЧНИЙ ПРОДУКТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТА

***Онегіна В.М., д.е.н., професор,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

За стратегічну мету будь-яких соціально-економічних реформ має бути визначеним зростання добробуту населення, гідна оплата праці. Слід відзначити, що ці стратегічні цілі були враховані у програмних документах урядів незалежної України. Ще на початку 2000-х років в Україні була прийнята урядова Програма „Реформи